

Európska výzva: zosúladenie vedeckých poznatkov s uplatniteľnými postupmi udržateľného manažmentu s cieľom dosiahnuť inteligentné poľnohospodárstvo z hľadiska zmeny klímy

Výzvou pre tvorcov európskych politík je vypracovanie účinných poľnohospodárskych a environmentálnych politík, vrátane hospodárenia na pôde, ktoré efektívne znížia dopady na klímu v rôznych geoklimatických regiónoch a zároveň preklenú potreby a ambície na národnej úrovni.

Line Carlenius Berggreen.



Zber pšenice na poľnej stanici La Canaleja (INIA, Alcalá de Henares, Španielsko). Experiment spočíval v hodnotení rôznych odrôd pšenice a obhospodarovaní plodín pre hodnotenie lepších poľnohospodárskych postupov z hľadiska účinnosti využívania dusíka a vody v podmienkach semi-aridných zrážok v rámci dlhodobého experimentu zahrnutého do projektu EJP SOIL. Foto: José Luis Gabriel.

V uplynulých mesiacoch projekt EJP SOIL zapojil európske a národné zainteresované strany do identifikácie a mapovania súčasného stavu poznatkov, politík a postupov hospodárenia na pôde v celej Európe.

„Veľa úsilia sa venuje zapojeniu zainteresovaných strán. Angažujeme zainteresované strany zdola nahor, aby ich plány boli skutočne vypočítané a aby sa o nich začalo premýšľať“, hovorí David Wall, vedúci výskumný pracovník - pôdoznalec z Teagasc (Írsko).

David Wall vedie prácu zameranú na premostenie a posilnenie prepojenia medzi výskumom a poľnohospodárskou praxou zavedením otvoreného dialógu a aktívnej spolupráce s tvorcami politík. Táto práca sa prostredníctvom rozhovorov snaží prehĺbiť porozumenie pre tvorcov politík, čo potrebujú vzhľadom nových výskumov, údajov alebo zdrojov.

Prepojenie rozvoja vedomostí a praxe – premostenie výskumu späť ku koncovému užívateľovi

Pokiaľ ide o potreby a aspirácie na národnej úrovni, v tomto bode výsledky ukazujú veľkú variabilitu. Indikácie ukazujú rozdiely v úrovniach znalostí o pôde až po sociálne a ekonomické rozdiely. Začínajú sa grupovať a angažovať politickí predstavitelia, ktorí boli oslovení a zlepšuje sa porozumenie fungovania rôznych krajín; ako tvorcovia národnej politiky vnímajú veci zdola nahor alebo zhora nadol. Nasledujúce príklady zo zapojených partnerských krajín z celej Európy ukazujú výraznú potrebu nových poznatkov a odporúčaní pre tvorcov politík a dopyt po vedomostiach, ktoré sú ľahko implementovateľné a použiteľné pre koncového užívateľa.

Ministerstvo poľnohospodárstva v Litve očakáva, že praktické výsledky aktivít projektu EJP SOIL sa stanú základňou pre politikov pri vypracovávaní nariadení pre budúci ekonomický rozvoj a pre tvorbu legislatívnych procesov.

V Španielsku je implementácia vedeckých poznatkov veľmi rozdrobená a v budúcnosti je potrebný lepší transfer vedomostí pre poľnohospodárov. Táto priepasť medzi výskumníkmi a poľnohospodármi bráni spoločnému navrhovaniu stratégií založených na vzájomných poznatkoch pre udržateľné poľnohospodárstvo a pre prispôsobenie navrhovaných opatrení miestnym podmienkam.

Iba s 3 % ornej pôdy bojuje Nórsko s politickou dilemou, že chce podporovať ekonomický rast a rozvoj bez toho, aby muselo obetovať cennú poľnohospodársku pôdu investorom. Rovnako je ťažké dosiahnuť poľnohospodárske ciele vo Švajčiarsku z dôvodu environmentálnych obmedzení, ako je vysoký podiel pôdy so strmými svahmi, nepriaznivé klimatické podmienky v horských oblastiach a relatívne malá veľkosť fariem. Zainteresované strany v politike vo Švajčiarsku upozorňujú na veľkú medzeru vo vzájomnom porozumení medzi výskumom, tvorcami politik a poľnohospodármi. Na politickej úrovni sa však uznáva potreba masívneho zlepšenia prenosu vedomostí.

David Wall zdôrazňuje, že nejde iba o slovo politikov a diktovanie smeru vývoja. Tento program je určený pre všetkých, od poľnohospodárov, správcov pôdy až po ľudí poskytujúcich poradenstvo, spoločnostiam, pedagógom zajtrajška a politikom, pričom každý má príležitosť zapojiť sa a povedať, aké sú jeho potreby a nádeje pre budúcnosť. Na základe toho je potrebné na politickej úrovni vykonať a hlbšie preskúmať, čo tieto potreby znamenajú pre každú krajinu a ako to bude vyzeráť v rôznych častiach Európy a z hľadiska rôznych geoklimatických regiónov.

Prebúdzenie sociálneho povedomia – zelená politika v politickom programe

Saskia Keesstra, vedúca vypracovania pracovného plánu projektu EJP SOIL, s radosťou opakuje, že program EJP SOIL je predovšetkým o zapojení partnerských krajín a zainteresovaných strán z celej Európy do spoločného navrhovania príslušných výskumných projektov a doplnkových aktivít pre tvorbu nových poznatkov a technológií, ktoré sú priamo použiteľné pre koncového užívateľa. Tento proces dodržiava poznatkový rámec EJP SOIL. Cyklický proces rozvíjania nových poznatkov znamená vedomosti o pôde, ktoré sa zdieľajú s cieľom budovať nové zručnosti a kapacity; znalosti, ktoré sú harmonizované a organizované; vedomosti, ktoré budú uplatniteľné v praxi na regionálnej, národnej a európskej úrovni - so spätnou väzbou do kontinuálneho cyklického procesu.

Zistenia z doteraz vykonanej práce výrazne naznačujú, že spoločenské povedomie sa zmenilo. David Wall tvrdí, že zmena klímy je na programe rokovania už niekoľko desaťročí. Odrážalo sa to na pozadí; vplyvní ľudia začali o tom hovoriť. Teraz sa to dostalo do politiky. Už to nie je iba ROZHovor. Bývali to iba ľudia, ktorí kričali a vyvolávali rozruch.

Teraz bežní ľudia na ulici, voliči, hovoria: „Toto je pre nás dôležité!“ Hľadajú, odkiaľ dostávajú energiu, dopravu a sú si vedomí produktov, ktoré kupujú. Toto prinútilo veľké priemyselné odvetvia, aby sa posadili a uvedomili si, že nie sú len obyčajnou službou. Občianska spoločnosť požaduje dôkazy.

Ako príklad uvádza David Wall nedávne voľby v Írsku. Vyslal jasný signál, že zmena klímy a problémy klímy sú pre spoločenské povedomie dôležité.

„V predchádzajúcich národných voľbách pred štyrmi rokmi,“ hovorí, „táto téma nebola v kampani taká výrazná a zdôrazňovaná. Teraz je táto téma na poprednom mieste programu novej vlády a reflektovaná členmi vlády, ktorí hlasovali za jej presadenie.“

Ekonomiky a spoločnosti sú súčasťou biosféry

Saskia Keesstra vo svojej práci používa Štokholmský model odolnosti (tiež nazývaný „SDG Svadobná torta“), aby ukázala, že ekonomiky a spoločnosti sú súčasťou biosféry. Na nasledujúcom diagrame je zrejmé, že pôdy zohrávajú dôležitejšiu a významnejšiu úlohu vo viacerých zo 17 cieľov udržateľného rozvoja OSN (výzva na akciu všetkých krajín – rozvinutých aj rozvíjajúcich sa v rámci globálneho partnerstva): SDG15 život v krajine, SDG13 klimatické akcie a SDG2 odstránenie hladu sa vo veľkej miere spoliehajú na pôdy ako prírodného zdroja.

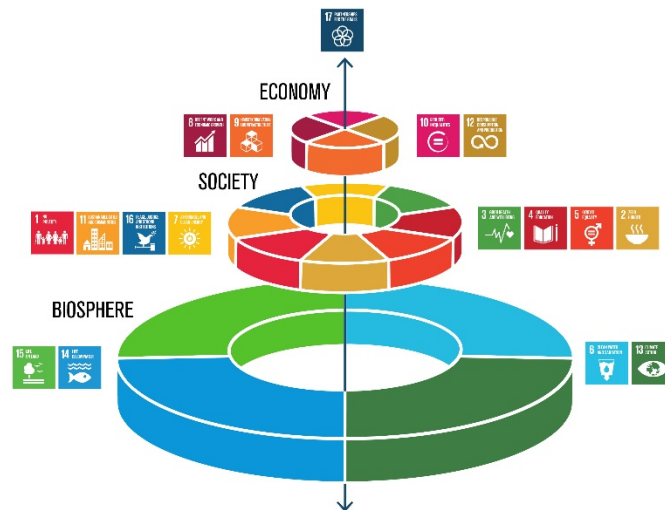


Diagram 1: Štokholmský model odolnosti pre 17 SDGs

Diagram ilustruje vzájomné prepojenie sociálneho, ekonomického a ekologického rozvoja. Pôdy sú súčasťou biosféry a ľudia, ktorí žijú a pracujú na pevnine, sú v tomto diagrame súčasťou spoločnosti aj ekonomiky. Pri hľadaní úspešných riešení udržateľného manažmentu na pôde je potrebné brať do úvahy vzťahy medzi týmito kruhmi ako celok.

Európska politika nikdy nehovorila „Robíte niečo iné ako váš sused!“

Európa nie je jednotná. Niektoré regióny majú odlišné problémy ako iné napr. piesčité pôdy verzus ťažké balvanovité ílovité pôdy. EJP SOIL používa Stratifikáciu životného prostredia v Európe (Metzger et al., 2005), ktorá označuje rôzne klimatické pásma. Európska politika zastrešuje a riadi politickú oblasť, ktorá sa snaží byť nestranná a nediskriminačná. Politika má svoje vlastné dôvody a vlastné vplyvy. Jednotlivým krajinám sa vracia veľa autonómie – navrhovať vlastné politiky z hľadiska vlastných záujmov, ktoré vytvárajú obrovskú variabilitu medzi európskymi krajinami. Každá krajina sa zameriava na regionálne a národné ciele a manažuje ich rôznymi spôsobmi, čo je celkom správne, ale ako sa národné ciele zhodujú napr. cez zastrešujúce ciele udržateľného rozvoja?

Je však zaujímavé sa pýtať, či sú politické snahy a prostriedky na dosiahnutie cieľov udržateľného manažmentu pôdy v jednej krajine primerané pre iné oblasti a regióny v Európe, alebo nie?

„Z politického hľadiska je to chýlostivá záležitosť, pretože do úvahy prichádza otázka spravodlivosti,“ hovorí David Wall, „Európska politika zvyčajne nestanovuje: **Robíte niečo iné ako váš sused!** Ak sa však chceme posunúť vpred, je to dôležitá otázka, ktorú si musíme položiť na základe spoločného životného prostredia, typu pôdy a kontextu manažmentu“.

Program EJP SOIL funguje na všetkých politických úrovniach. David Wall je príkladom: „pôda nie je ako vodná agenda, kde si môžeme upraviť svoju vlastnú miestnu alebo národnú kvalitu vody. Všetci sa spoliehame na atmosféru pre kyslík, ktorý dýchame, a na jeho vplyv na našu klímu atď. Ak sa obohatí

o skleníkové plyny, je to problém každého z nás. V tejto situácii sa nevyhneme zásade „znečisťovateľ platí“. Toto je vážny globálny problém. Európa sa spojila a všetky zainteresované strany sa zapájajú“.

Viac sa dozviete v článkoch Newslettera:

- *Litovský politický výhľad na rozvoj udržateľnosti pôdy*
- *EJP SOIL je pre Španielsko príležitosťou na posilnenie výskumu poľnohospodárskych pôd*
- *Je presúvanie pôdy riešením v Nórsku, keď je zastavaná poľnohospodárska pôda?*
- *Prepojenie pôdných údajov a politik manažmentu poľnohospodárstva (Švajčiarsko)*